

4.5.1. DĚJEPIS

Předmět Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince ve smyslu předávání historické zkušenosti, probouzení v žácích vědomí kontinuity mezi minulostí, současností i budoucností a formování postojů, které nám pomáhají dávat odpovědi na naléhavé otázky současnosti. Žáci jsou vedeni k poznání, že historické události ovlivnily vývoj společnosti a ve svém důsledku i obraz společnosti dnešní. Důraz je kladen na dějiny 19. a 20. století. Významně se uplatňuje zřetel k hodnotám evropské civilizace. Vzdělávací oblast se zaměřuje na prevenci rasistických postojů, vychovává k tolerantnosti a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen, k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Cílem předmětu je vybavit žáka znalostmi pro aktivní zapojení do života v demokratické společnosti a formovat u žáků kritické myšlení.

Dějepis je vyučován v 6., 7., 8. a 9. ročníku základní školy a jeho časová dotace je 2 vyučovací hodiny týdně v každém ročníku.

Cíle předmětu:

- podchycení a rozvíjení zájmu žáků o současnost a minulost
- poznávání společenských jevů, dějů a osobností, které formovaly obraz světa
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnání v evropském a celosvětovém měřítku
- objektivní posouzení společenských jevů současnosti a minulosti
- zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- formování úcty k vlastnímu národu a rozvíjení respektu k druhým (lidem, etnikům, národům)
- rozpoznávání postojů a názorů ohrožujících lidskou důstojnost
- vyjadřování vlastních myšlenek, názorů a postojů
- chápání souvislostí celospolečenského dění se životem lidí ve vlastním regionu
- získávání informací z nejrůznějších typů informačních zdrojů a jejich kritické zhodnocení

Mezi životními kompetencemi v předmětu dějepis jednoznačně převládá řešení problémů, tedy schopnost žáka analyzovat či zobecňovat historická fakta. Důležité místo zaujímá učení (funkční osvojování poznatků s užitím optimální učební strategie) a tvořivost (tvůrčí uchopení problému, podporovaná seberealizace žáka). Směřujeme k operativnímu pojetí předmětu založenému na komparaci a hodnocení dějinných jevů a následném zaujímání postojů k dané problematice. Roli zde hraje také citovost ve smyslu umělecké a sociální empatie. Preferujeme aktivizující metody směřující ke kooperativnímu vyučování. Některá témata jsou vyučována projektovou metodou.

Žáci se SPU pracují podle IVP, a to hlavně v oblasti učiva týkajícího se práce s časovou osou a mapou. Výuka je podpořena návštěvami kulturních institucí a jiných doprovodných akcí.

6. ROČNÍK (DOTACE: 2 (POVINNÝ))

6. ROČNÍK	
výstupy	učivo
● Žák <ul style="list-style-type: none"> - chápe význam dějin pro současného člověka - pracuje s historickou mapou a časovou osou, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	Úvod do předmětu <ul style="list-style-type: none"> - význam zkoumání dějin - kalendář, letopočet - vznik Země a člověka

<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje život pravěkých lovců, sběračů a zemědělců - objasní význam zpracování kovů - uvede nejdůležitější arch. naleziště, uvede příklady archeologických kultur na našem území - vysvětlí souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních států - uvede významné typy památek - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech - se seznámí s nejdůležitějšími mýty a odlišuje je od historické skutečnosti - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie - uvádí příklady významných památek - uvádí příklady významných osobností a objasní jejich přínos - rozlišuje pojmy království a republika - uvádí konkrétní příklady přínosu římské kultury - objasní zrod křesťanství a judaismu - uvádí příklady významných osobností a objasní jejich přínos 	<ul style="list-style-type: none"> - archeologie - hlavní historické epochy <p>Pravěk</p> <ul style="list-style-type: none"> - paleolit - neolit - doba bronzová a železná - střední Evropa v pravěku <p>Starověk</p> <ul style="list-style-type: none"> - starověk - úvod - staroorientální státy v Mezopotámii - starověký Egypt, Indie a Čína - střední Evropa v období nejstarších států <p>Starověké Řecko</p> <ul style="list-style-type: none"> - starověké Řecko- úvod - období mykénské a doba homérská - řecké městské státy a řecká kolonizace - Atény a Sparta - boje Řeků za svobodu - aténský stát za Perikla - řecká vzdělanost, umění a věda - peloponéská válka - Alexandr Veliký <p>Starověký Řím</p> <ul style="list-style-type: none"> - počátky římského státu - nadvláda nad Středomořím - krize římské republiky - krize císařství - zánik říše západořímské - Evropa v době římské - římská vzdělanost, věda a kultura
přesahy	
ČjL (6. ročník) : 6. ROČNÍK Z (6. ročník) : 6. ROČNÍK Hv (6. ročník) : 6. ROČNÍK RVHV Hv (6. ročník) : 6. ROČNÍK Vv (6. ročník) : 6. ROČNÍK	
průřezová témata	
OSV: RSP VDO: PD VMEGS: ES, JE MuV: KD, LV	

7. ROČNÍK (DOTACE: 2 (POVINNÝ))

7. ROČNÍK

výstupy	učivo
<p>●Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracuje s historickou mapou a popíše změny na historické mapě Evropy v souvislosti se vznikem nových států - porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti - objasní úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, vymezí konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech - uvádí příklady románských památek, charakterizuje románskou architekturu a umění - charakterizuje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti - uvádí příklady gotických památek, charakterizuje gotickou architekturu a umění - chápe význam osobnosti Karla IV. - chápe význam osobnosti Jana Husa, popíše danou epochu a chápe její význam pro českou společnost - charakterizuje renesanci a uvádí její významné představitele 	<p>Raný středověk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - byzantská říše - arabská říše - franská říše - šíření křesťanství - Sámova říše - Velká Morava - Přemyslovské Čechy - křížové výpravy - společnost a hospodářský život v raném středověku - románská kultura <p>Vrcholný středověk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - města a venkov ve středověku - středoevropská velmoc posledních Přemyslovců - stoletá válka - gotika - český stát vza Karla IV. - předhusitské období - Mistr Jan Hus a husitství - vláda Jiřího z Poděbrad - konec byzantské říše, Turci - vznik španělského království - renesance a humanismus - Jagellonci
přesahy	
<p>ČJL (7. ročník) : 7. ROČNÍK Hv (7. ročník) : 7.ROČNÍK RVHV Hv (7. ročník) : 7. ROČNÍK Vv (7. ročník) : 7. ROČNÍK</p>	
průřezová témata	
<p>OSV: RSP, MV VMEGS: ES, OES, JE MuV: KD, EP, PM</p>	

8. ROČNÍK (DOTACE: 2 (POVINNÝ))

8. ROČNÍK

výstupy	učivo
<p>●Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracuje s historickou mapou, popíše zámořské objevy, jejich příčiny a důsledky - chápe a vysvětluje podstatu reformace i reakci katolické církve - objasní postavení českého státu - uvádí příklady významných památek a osobností doby - popíše politickou situaci, chápe pojem absolutismus a intolerance - objasní příčiny a důsledky válečného konfliktu a jeho dopad na vývoj českých zemí i Evropy - chápe důsledky porážky na Bílé hoře - rozpozná znaky baroka, uvádí významné představitele a památky - chápe význam osvícenství a reformy jako významné změny pro život člověka - rozpozná znaky klasicismu, uvádí významné představitele a památky - vysvětlí, jak vynálezy obohatily i všední život člověka - objasní pojem osvícenský absolutismus, na příkladech vybraných zemí dospěje k pochopení pojmů monarchie, parlamentarismus - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé - chápe význam národního obrození pro vývoj naší společnosti - charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované na vybraných evropských revolucích - uvádí znaky a představitele romantismu 	<p>Pozdní středověk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zámořské objevy - reformace a protireformace - nástup Habsburků na český trůn - česká kultura v 16. století - boj českých stavů proti habsburské nadvládě - třicetiletá válka - Anglie za vlády Alžběty I. - počátky vzniku kolonií <p>Počátky novověku a modernizace společnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Čechy v době pobělohorské - baroko - osvícenství a klasicismus - rozvoj vědy a techniky v 17. a v 18.stol. - vláda Marie Terezie a Josefa II. - Evropa a svět v 18. století - francouzská revoluce a napoleonské války - počátky národního obrození - svět v 1.pol.19.stol. - revoluce 1848 v Evropě a u nás - romantismus
přesahy	
<p>ČjL (8. ročník) : 8. ROČNÍK Z (7. ročník) : 7. ROČNÍK Hv (8. ročník) : 8. ROČNÍK RVHV Hv (8. ročník) : 8. ROČNÍK Vv (8. ročník) : 8. ROČNÍK</p>	
průřezová témata	
<p>OSV: RSP VMEGS: ES, OES, JE MuV: KD, LV, EP, PM</p>	

9. ROČNÍK (DOTACE: 1+1 (POVINNÝ))

9. ROČNÍK	
výstupy	učivo
<p>● Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - chápe cíle jednotlivých sociálních skupin v evropských revolucích - pracuje s historickou mapou - uvádí významné objevy a vynálezy a chápe jejich přínos pro všední život člověka - dokáže pohovořit o vývoji česko-německých vztahů, chápe pojem národnostní intolerance - se seznámí s hlavními politickými proudy - uvádí významné představitele - chápe význam osobnosti TGM pro českou společnost - se seznámí s příčinami, které vedly k rozpoutání konfliktu I.sv.války - uvádí příklady zneužití techniky ve válce; pracuje s historickou mapou - uvádí hlavní momenty konfliktu - se seznámí s pojmy komunismus a třídní nesnášenlivost, totalitní systém - zhodnotí postavení nového státu, pochopí jeho problémy i úspěchy - se seznámí s pojmy: nacismus, fašismus, rasismus a rasové zákony, xenofobie a šovisnismus, antisemitismus - charakterizuje totalitní systém v Německu a profašistických státech, pochopí příčiny jeho nastolení a jeho důsledky - zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí - je seznámen s problematikou soužití Čechů a Němců v rámci republiky - charakterizuje umělecké směry, uvádí jejich představitele 	<p>2.polovina 19.století-1914:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Čechy za Bachova absolutismu - svět ve 2.pol.19.stol. - koloniální výboje - věda a technika v 19. století, změny ve výrobě - vznik Rakouska-Uherska a pokus o české vyrovnání, česká společnost ve 2.pol.19.stol. - česká kultura ve 2.pol.19.stol. - osobnost T.G.Masaryka - mezinárodní situace pře I.světovou válkou <p>Dějiny moderní doby 1914-1945:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I.světová válka - její politické, sociální a kulturní důsledky - revoluce v Rusku - vznik Československa - svět po I.světové válce, Versailleský systém a jeho důsledky - světová hospodářská krize - Německo ve 20.a 30. letech - nástup nacismu - Mnichovský diktát, 2.republika - světová a česká kultura v meziválečném období - II.světová válka <p>1945-současnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - svět po II.světové válce; studená válka - obnova Československa - únorový převrat - politické procesy u nás

<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s historickou mapou, vyhledává významná bojiště - vyjmenuje významné osobnosti světové politiky spjaté s tímto obdobím - pohovoří o životě v Protektorátu Čechy a Morava - se seznámí s termíny: holocaust/šoa, odboj, konfident, kolaborace - uvádí příklady zneužití techniky a vědy ve válečném konfliktu - zhodnotí válečný konflikt a jeho důsledky pro vývoj poválečného světa - vysvětlí příčiny a důsledky bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce - posoudí postavení rozvojových zemí - vysvětlí příčiny a důsledky komunistického puče u nás - je seznámen s termíny: třídní boj, třídní nepřítel, komunismus, socialismus, politické čistky, státní bezpečnost apod. - je seznámen s praktikami komunistické moci, včetně pol. procesů - uvádí příklady nových objevů a vynálezů, chápe jejich přínos i negativa pro lidskou společnost - charakterizuje kulturní scénu - je seznámen s pojmy normalizace, konsolidace, VONS, Charta 77, Anticharta apod. - je seznámen s pojmy: globalizace, terorismu, neonacismus, ... - prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	<ul style="list-style-type: none"> - vývoj bipolárního světa v 50. a 60. letech - věda a technika a kultura v 50. a 60. letech ve světě a u nás - 60. léta u nás, reformní snahy, vojenské přeřazení naší republiky a jeho důsledky - svět v 70. a 80. letech - Československo v 70. a 80. letech - rozklad totalitních systémů u nás a ve světě - problémy současného světa
přesahy	
<p>ČjL (9. ročník) : 9. ROČNÍK Vo (9. ročník) : 9. ROČNÍK Z (7. ročník) : 7. ROČNÍK Hv (9. ročník) : 9. ROČNÍK RVHV Hv (9. ročník) : 9. ROČNÍK Vv (9. ročník) : 9. ROČNÍK</p>	
průřezová témata	
OSV: RSP, HPPE, MV	

VDO: OOS, POPŽ, PD

VMEGS: ES, OES, JE

MuV: KD, LV, EP, PM, PSSS

MeV: KČPPMS, IVMSR, FVM